

Foaia

pentru

Minte, Anima si Literatura.

N°. 35.

Mercuri 20. Septembrie

1861.

Resolutiunea

Excelsului Guvernu regiu alu Transilvaniei la protestulu si recursulu romaniloru din orasiulu si tienutul (Sebesiului*).

Nr. 4880, 1861.

In urmarea reprezentatiunii si a protestului romaniloru din orasiu si scaunulu Sebesiului inaintate inainte si sub decursulu restauratiunii din 6. si 9. Aprilie a. c. si cu privire la recursulu romaniloru adresatu catra in. cancelaria reg. de Curte — care de acolo cu ordinatiune regésea din 27. Iunie 1861, Nr. 1900 s'au transpusu spre necesaria pertractare si deliberatiune incóce — s'au cercetatu respectivele protocéle despre restauratiunea din Sebesiu, si totu unadata consideranduse si relatiunile comitelui natiunei sasesci (Jspány) au aflatu acestu guvernu regiu cumca :

I. Petitiile suplicantiloru in privinta proiectatei cinosure de nationalitati, confesiuni, proportiune numerica si posesiuni, apoi pentru impartasirea comuneloru scaunale si la alegerea senatoriloru, nu suntu basate pe legile presente, (asta amu scinto Rf.) pentrucu de si ordinatiunile de curte in numeru 890 si 961 din a. c. adresate catra comitele natiunei sasesci demanda considerarea diverseloru nationalitati cu privilegiulu restauratiuniloru dupa potintia — ele incolo obléga pe comitele natiunei sasesci, ca tota restauratiunea se o serveze conformu constitutiunii domestice, si in intielesulu asia numiteloru puncte regulative. Fiindu dara estea principiiloru si modalitatiloru proiectate de suplicanti pentru noua restauratiune cu totul contrarie, realisarea estoru din arma nu se

póte altufeliu ci numai prin ona lege noua cu dreptu astepta*).

II. Considerandu inse aceea intrebare, ca óre tota restauratiunea din Sebesiu in intielesulu citate-loru ordinatiuni inalte si alu puncteloru regulative s'a facutu séu ba? este prin datele castigate sub decursulu pertractarei acestei cauze pe deplinu constatatu, ca :

1. Dupa relatiunile inspectoriloru respectivi din 7. si 8. Iuliu a. c. inaintate comitelui sasescu dintre 10 comune ale scaunului comunitatile din Pianu rom. Strugariu, Rekitta, Lomanu, Calnicu, Reheu si Dialu cu ocasiunea restauratiunii magistratului au au fostu constituate din nou.

2. Totu din acelea relatiuni se vede si aceea, ca deputatii comuneloru Reheu, Pianu de susu, Strugariu, Rekitta si Lomanu, cari erá se concurga la alegerea judiloru scaunali nu au fostu alesi dupa cum prescrie legea prin respectivele comunitati, ci au venitu numai renduti de e. r. pretera de atunei.

3. Cata pentru lib. reg. cetate a Sebesiului, combinandu protocélele actuse relatiunii comitetului natiunei sasesci din 8. Iunie a. c. si anume acelea din 27. Maiu 1851 si 8. Aprilie 1858 — cu acela despre restauratiunea din 10. Aprilie 1861, s'a doveditu aceea impregiurare, ca dintre 34 membri de comunitate cari au luat parte la alegerea officialiloru, numai 9 di noua se mai afla dintre ceia, cari in anulu 1848 au fostu reprezentanti legali ai comunei, eara ceialalti 25 suntu toti din 1848 incóce alesi de comunitate.

De s'au si incercatu comitele natiunei sasesci in relatiunile facute a dovedi, ca alegerile acoloru 25 membri, de si dupa anulu 1848 facute — fiindu

*) Vedi Fóia Nr. 16 si 23.

*) S'aru fiopotutu dóra octroá si estea principie.

cu intervenirea c. r. prefecture si preture si in in-
 tielesulu punctelor regulative efectuate, sunt legale
 — totusi acestia 25 membri sunt si remanu ilegali*)
 pentruca din anulu 1848 încôce fiindu atatu constitu-
 tiunea patriei, catu si mai vertosu punctele regulati-
 ve cu totulu suspendate, alegerea loru numai din 20.
 Octobre 1860 încôce, s'aru potè privi de legala. —
 Afara de aceea aru fi trebuitu înainte de tote consti-
 tuate tôte comunitatile conformu constitutiunei, si nu
 mai dupa ce s'aru fi intemplatu asta, eara de a pasi
 la alegerea magistratului. — In fine deputatii tramisi
 de comune cu scopu de a alege judeci trebue in in-
 tielesulu legiloru alesi prin comunele respective, earu
 nu citati prin oficiu, dèca vôi esce cineva cã atatu la
 alegeri de oficiali catu si la alte acte oficiöse se pò-
 ta figurã, cã reprezentanti legali ai comunelor. —
 din estea motive pornindu, in condemna considera-
 tiune a protestelor in privinti'a asta intemeiete au
 decisu acestu guvern u regiu nulificarea restauratiu-
 nei din Sebesiu facute in 10. Aprilie si in urmatórele
 dile 1861, si iau mandatulu comitelui natiunei sa-
 sesci in diu'a de adi, cã incependu dela constitutiona-
 rea legala a comunelor se restauredie magistratulu
 Sebesiului, conformu inaltelor ordinatiuni si in in-
 tielesulu normelor respective, catu mai ingraba din
 nou.

Clusiu in 14. Augustu 1861, datu prin Alesan-
 dru Pall m. p., secretariu.

Din siedinti'a reg. Guvernu.

Recursulu nostru e scrisu prea firesce roma-
 nesce, resolutiunea (valoszul) cu dorsulu recursului
 romanescu, conformu legiloru patriei, unguresce —
 intimatulu valosului ungurescu dela magistratulu Se-
 besiului in in tielesulu proceduri „Sachsenlandului“
 pe jumtate nemtiesce. Asi adara, fiindu pe unulu si
 același actu tôte trei limbele patriei reprezentate,
 cine se mai indoiesce de perfect'a egalitate din Tran-
 silvani'a ? !

Not'a Rf.

Motiunea D. canonicu Andreiu Liviu
 in comitatulu Carasiului.

„In considerare ca prin diplom'a din 20. Octom-
 bre 1860, se prochiama egal'a indreptatire a tuturor

*) Cu acestu termen „de legali“ se voru mul-
 tiami dóra si scriitorii art. din sub. Gaz. Nr. 41 pe
 lunga plai'a cuvenita.

N. Ref.

nationalitatiloru; — in considerare, ca prin prea'nal-
 ta patenta din 27. Decembre 1860, se demanda, cã
 spre garantarea nationalitatei romane in Banatu, in
 tienuturile desu locuite de romani, se se aplece dire-
 gatori romani; in considerare ca comitatulu Carasiu
 se reconstitui in spiritulu legiloru din 1848, si pre
 bas'a atinsei diplome si patente; — in considerare
 ca comisiunea esmisa de diet'a Ungariei, pentru a-
 planarea referintieloru nationalitatiloru in operatulu
 seu, in conformitate cu principiile de dieta enunciate,
 recunósce congregatiunei generale a unui comitatu
 autonomu, acelu dreptu de a'si alege limb'a s'a ofi-
 ciala; — si in fine in considerare, ca comitatulu a-
 cest'a in majoritate absoluta, e desu locuitu de ro-
 mani, — 'mi ièu onóre, spre defigerea intrebarei des-
 pre limb'a oficiale in acestu comitatu a face urmã-
 tóreã motiune :

I. Se decretédia, cã in acestu comitatu limb'a
 oficiale peste totu, in afacerile din leintru ale comita-
 tului, se fia cea romana. Si adeca :

a) Limb'a manipulatuni in centrulu comitatu-
 lui are se fia cea romana, prin armare tôte ordina-
 tiunile, ce se emitu dela comitele supremu catra co-
 mitetu si vice-comitj; precum si dela vice-comiti si
 comitatu catra judii cercuafi, celelalte oficilate
 comitatense si comunitati au a se emite in limb'a ro-
 mana.

b) Toti judii cercuali, precum si ceilalti oficiali
 comitatensi, au a corespunde, atatu cu comitatu dea-
 dreptulu, catu si intre sene in lucrurile oficiöse in
 limb'a roman. Judiloru cercuali, precum si altoru ofi-
 ciali comitatensi, cari actu functionédia la comitatu
 si inca nu au deplina cunosintia a limbei romane, li
 se concede unu tempu amesuratu, in care tempu
 suntu deobligati a invetiã limb'a romana intru atatu,
 incatu se pòta corespunde cu centrulu comitatului a-
 sia, precum au datorintia actu a corespunde cu co-
 munitatile si privati romani; iertandulise pana la a-
 cestu tempu, a corespunde cu comitatulu si in limb'a
 magiara; totusi ordinatiunile dela comitatu au a li
 se emite in limb'a romana.

II. La sedriele comitatense, limb'a manipulatóre
 interna, are se fia limb'a romana; sedriele, in atinge-
 re cu partile, precum in cause civile, asia si crimi-
 nale, au a se folosi de limb'a acestora; indatofin-
 duse si advocatii, a se folosi de limb'a partiloru.

III. Pentru sustienerea nesului intre acestu co-
 mitatu cu celelalte comitate ale Ungariei, — comita-

tulu are se corespunda deocamdata, cu dicasteriile, si cu celelalte comitate, care inca nu sian alesu de limba oficiala comitatensa limb'a romana, in limb'a magiara; prin urmare comitatulu are in tóte relatiunile din afara, a se folosi de limb'a aceast'a.

IV. Protocolulu congregationalu, are se se duca in limb'a romana, portanduse unu protocolu si in limb'a magiara. (Vedi si Gazet'a Nr. 73.)

Lugosiu in 4. Septembrie 1861.

Andrea Liviu, canonicu.

Motiunea s'a primita; cum? in Nr. viitoru.

O nota la cele din Nr. trecut.

Acestea hãrtii suntu demne dovedi de archipastori ministri ai dreptatei. La asta din urma respunse si D. com. br. Salmen (vedi „Sieb. Bote“ Nr. 175 din 14. Sept. 1851), care respunsu afara de aceea, ca da unu testimoniu natiunei romane, cumca 'i recunósce simtiemintele cele leale si starea cea pacifica, se plange numái despre aceea, ca romanii n'aru vré a recunósce auctoritatea inspectoriloru, alesi de sene scl.) Suntu ei óre alesi pe cale constitutionalã? asia cum se alesera ei cu eschiderea romaniloru, adeca dupa sistem'a eschisiva si cu incungiarulu egalei indreptãtiri esprese in diplom'a din 20. Octombree? Sasii inca nu créstã diplom'a si biletulu catra gr. Reichtberg datu de suveranulu si totosi se plangu, ca romanii nu tienu de bune cefe ce le facu ei. Dara óre cari lucrã mai legalminte? Romanii carri spre a spãrge cuibulu celu de sierpi ce ne venina vieti'a pana la 1848, respectéza diplom'a din 20. Oct. si nu recunoscú de legalu nemicu ce se facú in contra intielesului ei, or sasii, carri eti privire la punctulu egalitatei nici ca o baga in sãma, dupa cum cere atatu auctoritatea suveranului catu si pretensiunile secululu modernu care, condamna eschisismulu? Atata le aru mai trebui romaniloru, dèca vreau cã se mai vina earãsi in starea cea trista de mõi nainte, cã se iée de bune tóte mesurile straine eschisive de pana acum si se nu 'si elupte dreptulu seu egalu pe calea constitutionalã cea dreapta! Inse nu e nebunu cine manca 7 pani, ci e nebunu cine le cedé si le lasa de voia buna din mani, cum facu unii ticalosi si mercenari si in natiunea nóstra, cari pentrucã se nu se strice cu cutarii, se dau capu plecatu la ori ce mesuri ce taie in dreptulu politicu alu nationalitatei nóstre, cum e limb'a, care nicidecum nu ni se respectéze in-tre sasi nici pe atata, pe catu se respectéza prin co-

mitate. Dara vin'a pentru aceast'a o pórtã chiaru si ticalosii aceia, carri asteapta se le cada porumbulu friptu in gura. — Hei! candu voru poté dice sasii si magiarii, ca si comunele romane se multiamescu cu poruncile nemtiesci si magiare, apoi de colo de susu ti-a secatu totu isvorulu de a'ti scóte indreptãtirea limbei, mai vertosu in sasime. — Deschiditive ochii mai bine, ca de colo de susu nu se da nemica, ce nu se pretinde si elupta cu cerbicia josu! se fia disu intre parentesa —) In urma apoi provóea br. Salmen pe Escel. Sa, cã se colucere ambi la invótre, unde se opunu pretensiunile, si la sustienerea pazei si a concordiei. — Asia provóea si magistratulu din Brasiovu pe Esc. Sa D. mitropolitu la visk'a ce io facú aici; inse Esc. Sa le observa, ca Dumnilorú se lucre atatu de dreptu si legalminte, incatu se n'aiba lipsa de alta colucrare la sustienerea bunei intielegeri. Asia ca e bine. disu?

Sibiu, 13. Septembrie 1861.

A dou'a scrisóre oficiósã a Escel. Sale D-lui episcopu Andreiu data la respunsulu D-lui br. Salmen comitele natiunei sasesci, asia suna:

Respunsulu, cu care Ilustritatea Ta mai onoratu in 11. l. c., nu m'au multumitu nici in privint'a forme, nici a cuprinsului lui; de óre ce eu nu amú asteptatu respunsu privatu la harti'a mea oficiósã, ci respunsu earasi oficiosu. Cumca oficiositatea hartiiei mele nu se poté trage la neci o indoialã, eu suntu deplinu convinsu; pentrucã prin aceea Te amú fostu recercatu pre Ilustritatea Ta, cã se binevoiesci a me incunoscintã cu numele despre acei preoti subordinati mie, carri in harti'a comitalã de sub Nr. 566 1861 se stigmatiséda in generalu de agitatori si invetiatori intr'ascensu, ca apoi in contra acestora se potú purcede spre ai reduce la ordinea cea buna.

Deci marturisescu, ca pre catu me vetemara pre mine, pe preotime si inteligint'a romana inegrirelu din harti'a comitalã de sub Nr. 566 1861, pe atata si respunsulu comitalu privatú din 11. a l. c. vatemã auctoritatea jurisdictiunei mele bisericesci, carea inca toema asia este recunoscutã cã si alte jurisdictiuni bisericesci si politice din tíera. Vatemarea aceast'a zace cu deosebire in aceã impregiurare, ca vedienduse, ca respunsulu Ilustritatei Tale la harti'a mea oficiósã este in form'a unui respunsu privatu, lesne voru poté de aci deduce unii, ca Ilustritatea

Ta ai fi avendu dreptu a'mi respunde privatu la harti'a mea oficiósa, si earasi altii lesne voru poté spune, ca autoritatea bisericeii, ce o representedi eu, aru fi mica fația cu autoritatea, ce o representedi Illustr. Ta.

Motivulu din multu onorabilulu respunsu privatu, ca adeca o autoritate se escusa pentru afacerile s'ale inaintea superioriloru sei, nu se poté aplica la recuistiunea mea; eaci eu prin aceast'a nu amü cerutu dela Illustritatea Ta neci o escusatiune (Rechtfertigung) pentru incriminariile din harti'a comitala de sub Nr. 566 1861. — Ca-ci atat'a pricepu eu, ca la unu ce asemenea nu amu direptu, — ci prin aceea amu fostu recuratu pre Illustr. Ta, cá se binevoiesci a'mi face canuscuti cu numele pre acei preoti, pre carii ii ai in prepusu de turburatori, si la aceast'a amu totu dreptulu; ca-ci si Illustritatea Ta ai avé dreptulu a cere dela mine, cá se-ti numescu s. e. pe oficialii universitatei sasesci, candu ai aflá, ca eu intr'o hartia oficiósa asiü fi impetatu in generalu corpulu oficialiloru acelora supusi juridictionei Illustr. Tale. La o astufeliu de intemplanu, eu nu asiü fi respunsu Illustr. Tale, in urm'a unei asemenea hartii, ca voin da séma despre aceast'a superioriloru mei ci asiü fi anumitu pre acei oficiali, pre carii iasiu fi avutu in prepusu.

Aceste me vediu indatoritu ale insemná aci, spre o mare lamurire a simburului recuistiunei mele din 27. Augustu a. c., ca adeca: in aceeași amu recuratu pre Illustritatea Ta, a'mi anumi pre aceia dintre subordinatii mei preoti, pre carii harti'a comitala desu mentionata ii pune sub prepusu de turburatori, cá se potu dispune cele de lipsa spre sustinerea ordinei si a disciplinei — dara totu odata si pentruca se respingu ori ce inegrare nedreapta a preotimei si inteligintiei romane.

Din „Telegrafu.“

Conjuratiune inforatórie.

(Urmare din Nr. tr.)

Cuvinte sincere — nu acitietóre — bene se fiu intielesu! Sciu ca in limb'a mea se afla unu cuventu, care se numesce „ur'a nátionala,“ dara in cugetarea, semtirea si voluinti'a mea nu s'a straplantatu intielesulu gretiosu alu acestei spresiuni scarnave. In poporulu meu cá in ori care altulu blastemu si urescu fanatismulu sub ori ce forma aru aparé; dara pen-

tru unu fanaticu eu nece odata nu despretinescu si nu urgisescu natiunea mea, nece ori care alta straina, si aceast'a nu facu chiaru nece atunci; candu patimele fanatiche cá o-epidemia starpitóre au cuprinsu pre mii, si semburele poporului abia se mai vede cá trunchiulu unui stejéru acoperitu de muschi si bureti — credentia in o beserica neveduita (ecclesia invisibilis et praessa) si pre terenulu politicu pentru mene nu-i neci o chimera. Inse óre se cautamu noi in dilele caotice ale presentelui simburulu sanetosu si stimabilu alu diverselorü natiuni ale patriei nóstre in aceea parte a loru, care vrea in totu minutulu, cu ori ce pretiu si sub ori ce conditiune se scótia la capetu uniunea Transilvaniei cu Ungaria? despre acest'a se pare tare convinsa redactiunea lui E. H., ca nu poté se fia altumentrea. Dupa ce adeca redactiunea a impartasitu unu articulu, in care precum au veditu cetitorii nostri, contradicerea natiunei sasesci in contra contopirei Transilvaniei cu Ungaria se da cá unu documentu securu despre prepotenti'a burocratiei, — eara portarea sasiloru in cuestiunea uniunei fórté chiaru cá fetulu machinatiuniloru si tradarei inforatóre — deci aceasta contopire in ochii loru nu e numai ratiunale, si spresiunea naturale se nu dicu, dorulu ne-resistibile alu voliei cei sanetóse a poporului.

Machinatiuni si tradare — noi subseriemu bucnrosu aceast'a — intru adeveru suntu nesce mediulóce spre ajungerea scopului, demne de reprobare stigmatizate de ratiune, si cu scientia, simburele sanetosu alu unui poporu nu poté se stée in rebeli si tradatori, nece in cei insielati si sedusi de ei: Inse óre ce va esplicá intru adeveru acést'a inculpare a autorului? Se vedemu. Asiadara mai antaniu: ce tradare a fostu aceea din partea sasiloru, ca ei s'au dechiaratu in contra contopirei*) Transilvaniei cu Ungaria? Au siau tradatu ei prin acelea proprietele interese? Nu, pentruca ei prin aceea nu voiescu alta, decatu se'si sustiena constitutiunea loru presenta si

*) Noi dicemu apriatu: contopire; pentru ca in catu scimu nece unulu cu mentea sanetósa nu s'a reluptatu in contra unei impreunari mai strinse a Transilvaniei cu Ungaria si fara de sacrificare totala a independintiei si in unu tempu, candu starea tierei sorori va fi mai tare consolidata de cum poté fi in periodulu presente alu precipitatei resturnari a taturoru institutiuniloru vechie.

dereptulu de a'si conformá independenti viéti'a loru politica. Ei se temeá, ca contopirea Transilvaniei cu Ungaria le va nemici si stange limb'a si germanismulu loru, si ei aveau temeliu bunu a se teme de acest'a. Pentruca ei oservara cu parere de reu, ca pre lunga tóte declaratiunile de libertate, egalitate si fratiétate, nevolent'i'a de a decompune si contopi tóte nationalitatile nemagiare ale imperiului ungurescu in magiarismu se urma totu mereu. Ei respectara limb'a unguresca, cá ori care alta, sciu ca in fiecare statu cauta se fia o anumita limba centrala — déca 'mi e iertata aceasta espresiune, cu tóte ca limb'a magiara e limb'a minoritátei locuitorilor remnului ungurescu, si chiaru magiarii in dio'a de adi restórna in multe chipuri dreptulu istoricu, totusi noi nu le disputamu aceasta prerogativa diplomatica. Inse cá unitatea necesaria a limbei dicasteriali in sferele mai inalte de legislatiune si administrare se se latiésca si in cercurile mai de josu ale vietiei publice si ca limb'a unguresca pentru fiacine, care lucra in aceste cercuri, se se marchese cá o limba violenta (impusa cu puterea), acest'a dopa parerea loru este necesariu in cutare statu policiannu sugrumatoriu de independentia, din contra inse ea necedecum nu se póte uni cu institutiunile unei constitutiuni libere cu unu campu de activitate largu si neimpedecatu, cum si eu principiele dereptului eternu. Déca in fine tendentiele de magiarisare ale partidei: a carei egoismu fanatecu a casiunatu dauna neasemenata de mare adevératelorú interese ale patriei si ale natiunii s'ale voru a se desculpá prin aceea, ca magiarisarea tuturorú popóreloru Ungariei a fostu necesaria, cá astufeliu prin o unitate nationala a aceleia, Ungaria, Germania si intrég'a Europa se aiba o bariera potente in contra panslavismului, ce pandesce din ascunsele tendentieloru lui panslavistice: tóte aceste vorbe si scrieri, suntu parte scandalóse, parte ridicule. Scandalóse, pentruca locuitorii Sláviei si Romaniei*)

*) Noi scriemu Romaniei si romani s. a. m. si acest'a vomu face si de aici inainte, pentruca noi aflamu, ca la Blasiu la cererea espresa a Dluí episcopu Siagna (Siulutiu) s'a decisu, ca numele de oláhsi Walách se nu se usese mai multu, numele adevératu alu fiacarui poporu e acela, cu care elu insusi se scria, ca pre lunga aceeaia numele Walách s'au acatiatu si alte concepte laturali de totufeliulu, a caroru departare e de doritu. De altumentrea intre poporulu

in catuva incumnatiti cu acestia s'aru poté inculpa publice de o aplecare spre Rusia, a caroru urme putine, pana acuma nedemne de nece o consideratiune, aru disparea cu totulu sub beneaventare nouei constitutiuni de statu austriacu, éru ridicule, pentru ca colosulu nordicu voliesce ai opuné unu nemicu ce inca acuma abia-i in leagann. Credeti voi intru adevéru ultramagiariloru, ca acestu colosu nordicu va asteptá, pana candu se va fini procesulu vostru de magiarisare, séu cugetati voi, ca contopirea acesteia a tuturorú poporatiuniloru in nationalitatea vóstra se va face asia de usioru, si asia de inte cá iopirea néuei din Aprile la radiete sórelui de primevéra? Nationalitatile suntu tiépene cá ghietarii; éru voi, cari ve inimaginati ale zdrobi prin o parchia de articuli de legi, privegiati, si ve rogati cá se nu ve intrupésca colosulu nordicu in momentulu, candu neintieptiuncea vóstra a resculatu in patria-ve asupra vóstra pe slavi, romani si germani. Momentulu ce l'ati sapatu altoru limbi, firearu alu limbei vóstre si natiunea vóstra atunci nu ve va binecúventá ci blasphemá, — ce? au contradicerea sasiloru in contra contopirei Transilvaniei cu Ungaria este vr'o tradare a intereselorú conatiuniloru tienetóre de staturile provinciali? candu acestia aru preferi a se face sclavi, ca Domni au fostu, a primi legi dela altii, decatu asi face insusi, a impartii tesauri avuti ai tieiei loru cu vecinii, decatu a miciorá darile de statu ale filiilorú sei, si a nepotiloru de fii, prin o administrare intielepáta a acelora: — atuncea nesmentitu! inse la o atare tradare conscient'i'a onestului sasu romane linistita; elu lasa se se traga la respundere inaintea lui Ddiu si a ómeniloru. In adevéru potemu presupune cu precisiune, ca va veni din'a, candu multi dintre aceea, cari acuma 'si dan parol'a pentru unirea neconditionata a Transilvaniei cu Ungaria, si pentru ca s'au acitiatu pe sine si multimea cea mare a poftitoriloru fara de capu, candu dicu, si voru vedé ratacirea loru, isi voru pofti indereptu independent'i'a patriei loru, care acum o considera cá cea mai mare nefericire a ei. — Nebuni'a e scurta, parerea de reu lunga, dice unu proverbu cunoscutu.

(Va urmá.)

sasescu delá tiéra espresiunea romani (Rómer) aprópe de romani (Romanen) e mai latita, decatu numele Walach.

Protestulu romanilor din Muntii apuseni asupra congregatiunei marcale,

tiende in 16. Sept. 1861.

Illustrissime Domnule Comite supremu!

Cu ocasiunea conferintieloru comitatense tiende in Aiudu in 26. Aprile si 27. Iuniu a. c. inteliginti'a romana convocata in privinti'a reorganizarei comitatului si a descoperitu — cu partea cea mai mare a fratiloru magiari, — drept'a ei dorintia, cá se se convóce congregatiunea generala, la care pre temeiulu egalei indreptatiri, afara de nobili, toti onoratorii si intielegintii atatu civili, cata si besericesci, toti aceia, cari platescu unu censu de 3 fl. si reprezentantii comunali dela 50 fumuri unulu in modu progresivu se iée parte.

E lucru sciutu dara, ca nu numai romanii — ei si cea mai mare parte dintre fratii magiari au cerutu convocarea congregatiunei generale. Ilustritatea Ta inse — de si mai in tóte comitatele din patria s'au tiendutu asemenea congregatiuni — neprivindu nici la dorinti'a maioritateri, nici la chiamarea Illustr. Tale cá comite supremu denumitu de Maiestatea Sa preagratosulu nostru imperatu si principe, nici la ordinationile mai inalte, ci prin fortiarea unor planuri separatistice, calcandú in piclóre principiulu egalei indreptatiri garantatu in diplom'a imperatésca din 20. Octombre a. tr. ai dechiaratu comitetulu teroristicu alesu in revolutiunea din 1848 de legalu; — ai concesu, cá acest'a insusi se se intregésca pre sene; ai depusu juramentulu de comite supremu in manile aceluia si ai incredintiatu alegerea oficialiloru si administrarea comitatului preste totu, pre lunga tote ca inteliginti'a romana cu Escelenti'a Sa D. metropolitu Alesandru Sterca Siulutiu in frunte a protestatu in contra acestoru lucrari ilegale cu tóta solemnitatea.

Noi la tóte aceste afaceri neconstitutionale si necorespondietóre egalitateri amu privitu de si cu mare indignatiune, — totusi cu pasivitate Inse candu in tempulu de fačia in carele spiritulu nationalu pretundenea in contientulu Europei prin pasi gigantici se desvolta catra o cinto progresiva, vedindu ordinationi ale Ilustritateri Tale, prin care se eschide limb'a romana din ori si ce, ma chiaru si din oficiu de jude cercualu — sufletele ni s'au implutu de o mahuire, si cu totu adevérulu, pentrucia chiaru in secululu alu 19., care se numesce secululu luminarei toc-

ma asia de brutalu e viéti'a nationala atacata, cá si in tempurile anterevolutionare prin barbarele legi aprobate si compitate. Aceast'a amu remonstrat'o in cá in 30. Iuliu a. c. protestandu in contra unei asemenea apucaturi cu totulu opuse principiulu indreptatirei egale.

Ilustritatea Ta acum ai decisu convocarea congregatiunei generale; inse disponendu alegerea prin judele cercualu alesu de comitetulu din 1848, care precum si acestu comitetu de noi niciodata a fostu recunoscutu, numa de cate 2 deputati din fiecare comuna fara privire la marimea ei: — aceasta convocare a Illustr. Tale neci decatu e corespondietóre constitutiunei si principiulu reprezentatiunei poporului, ci catu se póte e nedreapta si despotica, pentrucia: in viéti'a constitutionale o asemenea alegere de deputati numai prin comisiuni speciale denumita de Ilustritatea Ta séu de o conferintia tienduta cu privire la tóte clasele si interesele comitatului s'aru fi potutu face fara prejudeeiu.

Din caus'a acest'a unii dintre noi vedendu, ca tendenti'a Ilustritateri Tale este de a ne eludá tóte drepturile nóstre amu protestatu de tempuriu si ne-ámu dachiaratu, cá nu vomu alege deputati, si fiindu alesí cá astufeliu, nu vomu luá parte la congregatiunea generala convocata in modulu acest'a.

Eara altii crediendu, cá acei deputati voru avé de a representá numai averea comunala, cá astufeliu in sperantia, ca Ilustritatea Ta vei convocá la congregatiune si pre ceilalti indreptatiti, amu alesu deputati si respective amu primitu misiunea, cá astufeliu. Inse vedendu in acestu respektu lucrarile Ilustritateri Tale fačia cu noi de totu despotice precum si nerespectarea egalitateri de drepturi — iti marturisimú ordianu in fačia si cu noi credemu ca totu romanulu adevératu din acestu comitatu, ca noi neamu perdutu tóta increderea in Ilustritatea Ta, prin urmare neamu vedintu siliti a petitioná la Maiestatea Sa, cá se Te amovedie (departeze) din postulu ce'lu ocupi. Mai incolo — consecuenti dechiaratiuniloru si protestelorú nóstre de mai náinte noi perseveramu pre lunga dreptele nóstre postulate descoperite de atatea ori, si ne dechiaramu si de astadata: ca noi nu voimú a luá parte la adunarea de comitatu convocata pre 16. a l. c. sub titlu de congregatiune; nu vomu recunósce nici unu actu alu aceleia de obligatoriu; si in specie nici comitetulu ee s'aru alege prin aceea; nici afacerile acestuia, — ci protestamu cu tóta solemn-

tatea in contra acestei adunari, cerendu, — cá in casu, candu adunarea aceast'a tienenduse s'aru lasa in reorganizarea comitatului, acestu protestu se se astérna la locurile mai inalte spre decisiune — pre lunga care remanemu cu tóta onórea etc. (Urmédia nenumerate subscriptiuni din 11 comúne muntene. — (Vedi si Gazet'a Nr. 73.)

Adres'a Brasioveniloru catra Esc. Sa D. episcopu gr. res. Br. Andreiu de Siaguna, in recunostintia pentru aperarea causei nationale.

Escelentia!

In adunca plecatuone subscrisii, fii sufletesci ai Escelentiei Tale, protopopi, preoti, profesori si inventiatori, efori de scóle si reprezentanti ai besericeloru, negutiatori etc. din districtulu Brasiovlui, pe de o parte fiindu incredintati catu este de necesaria solidaritatea, ce cautu se domnéscu intre capulu si membrele unui corpu pana la unulu, eara de alt'a cunos-candu din dese patiani triste, ce tactica au avutu din secolu, si au inca astadi inimicii bisericeii si natiúnei nóstre, de a nisui totudeauna, spre a isolá pe capu, ca apoi cu atatu mai usioru si fara sfiála se póta inferá ori ce plangere dreapta, ori ce tiepetu de durere, scurtu ori ce semnu de viétia alu natiúnei, cá streinu si necunoscutu acesteia, cá ilegale ba si cá revolutionare: subscrisii vinu cu acést'a

mai antaiu a aduce Escelentiei Tale adunéa loru multumire pentru zelulu si tari'a, cu care in scrisórea indreptata catra D. barone Salmea, comensulu sasiloru ati respinsu in dreptu indignatiúne, nou'a incercare a inimiciloru: a adage la strimbat a tea facuta natiúnei in pamentulu regescu pe deasupra inca si not'a nesubordinatiúnei, a spiritului de turburari si agitari peste tóta preotimea si inteligenti'a romana din fundulu regescu. Catra aceast'a venimu a dechiará inaintea lumii, ca totu cuprinsulu acelei scrisori dela inceputu pana in fine e curatu a deveru limpede cá lumina sórelui, si a ne fagadni inaintea ómeniloru si a lui Dumnedieu, cunoscatóriu inimiciloru si a rerunchiloru, a'lu sustiené acelu coprinsu din tóte puterile mintii si ale trupului in totu timpulu si in totu loculu cá pe alu nostru, cá spusu si disu din adunculu inimiciloru nóstre.

Cu care sárutandu binecuventatórele mani remanemu ai Escelentiei Vóstre, Brasiovu in 2/14. Septembre 1861, pré plécati fii sufletesci. (Urmédia o mul-time de subscrieri.

Protestulu romaniloru din comitatulu Turdei in contra tractarei magiariloru etc. (Vedi Gaz.)

Illustrissime D. Comite supremu!

Romanii din comitatulu Turdei, cari facu mai multu cá trei din patru parti ale locuitoriloru acestui comitatu, cu parere de reu au aflu din jurnalele magiare si alte sciri private, ca dreptele loru postulate din 26. Iuniu an. c., prin care au pofitu, cá se se convóce una congregatiune generala pre basele egalei indréptari, in care se fia tóte interesele si ale clasei poporului de pana in 1848 neindreptatitu reprezentate si care congregatiune astufeliu conchiamata se organizatie comitatulu in tóte ramurele s'ale. — nu numai ca nu s'a luat la nici una consideratiune, dara din contra ea, fractiunea magiara, — care au luat parte la aceea congregatiune convocata dupa art. XVI alu legiloru tierii unguresci din 1848 aduse in Posonu — care legi pentru Ardealu nu au nici una valóre, si neci una potere obligatórie — dupa retragerea romaniloru din aceea congregatiune prin ei de ilegala dechiarata, condemnandu protestulu romaniloru siau formatu unu comitetu de 840 membrii dintre cari trei din patru parti suntu magiari, si numai a patra parte suntu nemagiari; si ca aceea minoritate magiara prin una comisiune din patru membrii: Franciscu Viszi, Franciscu Matskásy, Ludovicu Szabo si Samuilu Vajda statatori, necunoscuti competenti'a, cá parte contraria au adusu conclusuri incriminatórie preste toti aceia, cari au subscrisu acelu protestu, declarandu dreptele postulate ale romaniloru in acelu protestu cuprinse de nelegale, si astufeliu cu totala ignorare a romaniloru, acea fractiune insusindusi dreptu de judecatoriu preste o maioritate mai multu cá absoluta, cu eschiderea acelei maioritati, au luat franele administratiúnei acestui comitatu in contra tuturor drepturiloru ce potu custá in una tíera constitutionalu.

In astufeliu de impregiurari romanii din acestu comitatu consecuenti dreptelor loru postulate, revocanduse la acelu protestu din 26. Iuniu a. c., se vedu siliti a dechiará acelu comitetu compus prin minoritatea magiara, fara influenti'a maioritatei romane, de anticonstitutionalu, si ilegalu, si tóte lucrurile, decisiunile si conclusiunile acelu comitetu de ilegale, prin urmare romanii din acestu comitatu nu recunoscú nici adunarea comitetului de astadi de una adunare legala, si protestédia sólemnu in contra acestei adunari si a tuturor lucrurilor si decisiuniloru ce s'aru aduce, cá in contra unui productu alu lucruriloru fractiúnei din

26. Iuniu an. c. precum si in contra tüturou adunari-
loru, decisiuniloru si conclusiuniloru, ce voru isvori pe
venitoriu din comitetulu compusu in 26. Iuniu an. c.;
totudeodata poftescu, cá acestu protestu din cuventu in
cuventu se se petreaca la protocolulu de astadi, si cá
atatu acestu protestu, catu si cele din 23. Maiu si 26.
Iuniu an. c. fara intardiere se se astérna la locurile
mai inalte, rezervandu'si romanii comitatului acestuia
dreptulu de a'si aduce tóte gravaminele privitóre la
ilegal'a organizare a comitatului, ces'a intemplatu pana
acum cu totala ignorare a loru, la inalt'a cunoscintia
a Mai. Sale marelui principe spre vindecare.

Reginu sasescu in 10. Septembre 1871

Ioane P. Maier, Petru Anca, inv. primariu, Ba-
silu Dumbrava, Ione Maioru, proprietariu, Alesandru
Szilasi, Gregoriu cavaleru de Botta, Basiliu Popu de
Harsianu, Iosifu Popu Grindeanu, Vasiliu Moga, Ioane
Russu, Alesandru Kerekes, Iosifu Brancovanu, Sam-
sonu Popu, proprietariu, Nicolau Maieru, Demetriu
Angelu, Daniele László, Georgiu Feldrianu, Simeone
Meza, Iosifu Moga, Iuliu D. Bardosi, Petru Görög,
Petru Ceadasi, Ioane Moldovanu.

Trandafiru.

Cate flori au fostu produsu;
Estu pamentu ambitiosu,
Nu se potu asemená
In frumsetie si mirosu
Tie trandafiru frumosu.

Adoratu tu coloru
Si mirosu de pre pamentu
Pare cá are-unu ce cerescu!!
Respiratu de vreunu ventu
Din gradin'a unui santu.

Au dór' singuru intre flori
Tiai propusu acela scopu;
Se te 'ncerci a superá
In frumsetie si mirosu
Secsulu nostru celu frumosu?

Trandafiru ambitiosu!
Si tu inca esti cu spini!!
O! si apoi frumseti'a t'a

Ce'mi ajunge? candu in mani
Me ajungi, se 'mi dai suspini!!!

I. Suciú.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΕ.

Esc: Sa D. episcopu br. Andreiu de Siaguna a-
nuntia brosiur'a s'a despre unele observatiuni asupra
dorintieloru clerului bucovineanu esita de suptu tipariu
in tipografi'a diecesana suptu titulu: ANTHORISMOS,
séu deslucire comparativa asupra brosiurei „Datorin-
tiele dreptu credinciosului cleru din Bucovina in pri-
vinti'a organizarei canonice a Diecesei, si a erarchiceii
s'ale referentie in organismulu besericeii ortodoxe din
Austria.“ Inuennatatea obiectului, ce se deslueese
aici din punctu de vedere alu canóneloru bisericesci,
o va vedé acela, carele cu atentiunea cuviintiósá va
ceti aceasta brosiura. — Pretiulu acestei brosiure de
8 cóle mari este 50 cr. v. a. in locu, earu prin pos-
ta 70 cr. v. austr., si se capeta la directi'a tipografiei
diecesane.

„CONCORDIA“ diurnalu politicu si literaru, ca-
re dela 1. Augustu a. c. incóce esi la viétia in Pesta,
suptu redactiunea responsabila a Domnului capitánu
din districtulu cetatei de pétra (Chióru) Sigismundu
Popu isi contiuga esirea de 2 or pe septamana, cate
o cóla in formatu frumosu. Pretiulu dela Augustu
pana in finea anului 4 fl. 50 cr. Prenumeratiunea se
face deadreptulu suptu titul'a diurnalului.

Noi din principiu n'amu comentatu esirea la vi-
étia a diurnalului acestuia, pentruca nu eramu cen-
vinsi despre díreptiunea si intentiunile lui; pana a-
cum inse aflamu, ca spiritulu „Concordiei“ concor-
déza cu coneordi'a natiunei, si nu credemu, ca o va
parasi, pertrucá se intre in castre magiare unionisti-
ce, de ce ne temeamu, fiinduca D. capitánu restaura
districtulu seu pe basea legiloru din 48 si nu luá
lupt'a nationale, care o portá cu atat'a resemnatiune
Zarandulu, cu tóte cá fú parasitu de celelalte comi-
tate anecsate pe lunga destula nepasare. Viitoriulu
desface velurile, si caus'a procederei de aici inca o
o va descoperi, — pana atunci noi se sprijinimu si
diurnalulu acest'a cu caldur'a ceruta. Red.

Redactoru respundietoru
Iacobu Muresianu.

Editionea: in tipografi'a lui
Ioanne Gött.